

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o jum. de an 12 „
Pe trei luni . . . 6 „
Pentru România şi
străinătate:
Pe un an . . . 40 lei.
Pe o jum. de an 20 „

TELEFON Nr. 228

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ZIAR POLITIC NAȚIONAL.

REDAȚIA
ŞI ADMINISTRAȚIA
Târgul Inului Nr. 90

INSERATELE
se primesc la administra-
ția. Prețul după tarif
și învolant.

Manuscrisele nu se în-
napoiază.

Războiul cu Serbia.

Răspunsul guvernului Sârbiei.—In plină acțiune diplomatică.

Mobilizarea parțială a armatei austro-ungare a fost pricinuită, precum se știe, de răspunsul nesatisfăcător, pe care l-a dat guvernul Sârbiei la nota energetică și categorică a Monarhiei noastre. Ambasadorul Giessel, după citirea notei, a declarat prim-ministrului Passici scurt și hotărât, că, ținând cont de instrucțiile de cari dispune, răspunsul este nesatisfăcător, prin urmare îl refuză. Reprezentantul Monarhiei n'a mai ținut deci necesar, să motiveze lui Passici în mod mai amănunțit acest refuz categoric. La câteva minute după întrevăderea celor doi bărbați de stat baronul Giessel a părăsit capitala Sârbiei în semn că relațiile diplomatice între Monarhie și Sârbia s'au întrerupt.

In mod oficial ni-se dă acum și motivarea acestui refuz, în care se spune între altele:

Răspunsul Sârbiei este nesincer și conține rezerve largi și restricțiuni, încât concesivitatea faptelor sunt neînsemnate: Sub pretexte neserioase ni s-a refuzat cu totul cererea ca organele noastre să poată lua parte la arădarea complicității complotului, care se află pe teritoriul Sârbiei, tot astfel conțin asigurând un refuz asigurările date pentru combaterea pressei ostile monarhiei, iar cererea noastră, ca societățile, ostile monarhiei, disolvate, să nu-și continue activitatea lor sub alt nume sau în altă formă, a fost în genere disconsiderată.

Deoarece cererile noastre sunt minime, ce pretindem pentru crearea unei păci stabile în sud-estul Monarhiei, răspunsul Sârbiei a trebuit să fie considerat de nesatisfăcător. Că guvernul sârbesc a fost conștient, că nota sa este neacceptabilă, o dovedește împrejurarea, că ne invită să recurgem pentru regularea chestiilor litigioase la deciziunea unui tribunal internațional, o invitație, care apare într-o lumină curioasă prin faptul, că cu trei ceasuri înainte de predarea notei sârbești, care s'a făcut cu câteva minute înainte de expirarea termenului fixat de noi, s'a decretat mobilizarea armatei sârbești.

Iată acum și textul autentic al notei sârbești:

Textul răspunsului Sârbiei.

„Guvernul regal sârbesc a primit comunicarea guvernului imperial și regal din 10 ale acestui luni și este convins că răspunsul său va înălțura între înțelegeri care amenință să dăuneze bunelor raporturi de vecinătate între monarhia austro-ungară și regatul Sârbiei.

Guvernul regal este conștient că protestările care au avut loc atât de la tribuna Scurptivnei naționale cât și declarațiunile și actele reprezentanților responsabili ai statului protestări care au fost făcute scurt prin declarația guvernului sârb făcută în 18 (31) Martie 1909 nu s'au mai relăsat față de marea monarhie vecină cu nici un preț și că de atunci atât din partea guvernului regalului, cât și s'au succedat ca și din partea organelor lor nici o tentativă n'a fost făcută în scop de a schimba starea de lucruri politică și juridică, creștă în Bosnia și Hertze-govina.

Guvernul regal constată că sub acest raport, guvernul imperial și regal, n'a făcut nici o reprezentare afară de ceea ce privește o carte școlară și în privința căreia guvernul imperial și regal a primit o explicație cu totul satisfăcătoare.

Serbia a dat de neamărate ori dovezi de politica sa pacifistă și moderată în tot timpul nizei balcanice, și este numai mulțumită Serbiei și sacrificiului făcut în in-

teresul exclusiv al păcii europene, că această pace a fost menținută.

Guvernul regal nu poate fi făcut răspunzător pentru manifestațiunile cu un caracter privat cum sunt: articole de ziare și activitatea tacită a societăților cu manifestații cari se produc în aproape toate țările ca un lucru obișnuit și cari scapă, în regulă generală, controlului oficial, cu atât mai puțin cu cât guvernul regal în timpul soluțiunii unei întregi serii de chestiuni cari s'au prezintat între Serbia și Austro-Ungaria a arătat o mare preveniență și a reușit în acest chip să reguleze cele mai multe dintre ele în folosul progresului celor doi vecini.

Iată de ce guvernul regal a fost penibil surprins de afirmațiunile după cari, persoane din regatul sârbesc ar fi participat la pregătirea atentatului din Serajevo.

El s'a așteptat ca să fie invitat la colaborare, într-o cercetare a tot ce se referă la această crimă și ca să dovedească prin acte, întreaga sa corectitudine și de a lucra contra oricărei persoane în potriva căreia i s'ar fi făcut comunicări.

Conformându-se deci dorinței guvernului imperial și regal, guvernul regal este dispus a da în judecată orice supus sârb fără deosebire de situație și rang și a cărui complicitate în crima de la Sarajevo i-ar fi dovedită, și se angajează în mod special să publice în primă pagină a Monitorului Oficial cu data de 13 (26) Iulie următoarea enunțare:

„Guvernul regal al Serbiei condamnă orice propagandă care ar fi îndreptată contra Austro-Ungariei, adică ansamblul tendințelor cari aspiră ca ultim scop la deslăpirea de monarhia austro-ungară a teritoriilor ei și deplângă în mod sincer consecințele fuzese ale acestor agitațiuni criminale.“

„Guvernul regal regretă că oarecari ofițeri și funcționari sârbi ar fi participat, după comunicarea guvernului imperial și regal la propagandă sus menționată și care a compromis relațiunile de bună vecinătate la cari guvernul regal se angajase în mod solemn prin declarația sa de la 31 Martie 1909. Guvernul, care desaproabă și repudiază orice idee sau încercare de vreun amestec în destinele locuitorilor din orice parte din Austro-Ungaria, consideră de datoriu să se avertizeze formal pe ofițerii, funcționarii și întreaga populație a regatului să, de acum înainte, va proceda cu ultima rigoare contra persoanelor cari s'ar face vinovat de asemenea u-neltări, că și va da toate silințele ca să le previe și să le reprime.“

Această enunțare va fi adusă la cunoștința armatei regale printr'un ordin de zi în numele Majestății Sale Regale de către A. S. Regală prințul moștenitor Alexandru, și va fi publicată în apropiatul buletin oficial al armatei.

Guvernul regal se angajează de asemenea:

1) Să introducă îndată după prima convocare regulată a Skupștinei, o dispoziție în legea presei prin care se va pedepsi în modul cel mai sever provocarea la ură și la dispreț către monarhia austro-ungară, precum și ori ce publicațiune a cărei tendință generală s'ar îndrepta contra integrității teritoriale a Austro-Ungariei; se însărcinează ca, la revizuirea Constituției care e apropiată, să introducă în articolul 22 al Constituției un astfel de amendament ca publicațiunile de mai sus să poată fi confiscate, ceea ce acum, după terminii categorici ai art. 22 al Constituției, e imposibil;

2) Guvernul nu are nici o do-

vădă — și nota guvernului austro-ungar nu-i dă de asemenea nici una — că societatea „Narodna Odbrama“ și alte societăți similare ar fi comis până la această zi vre-un act criminal din acest fel, prin faptul unuia singur din membrii lor; totuși, guvernul regal va accepta cererea guvernului imperial și regal și va dizolva societatea „Narodna Odbrama“ și orice altă societate care va lucra împotriva Austro-Ungariei;

3) Guvernul regal sârbesc se angajează să elimine fără termen, din instrucția publică a Serbiei, tot ce servește sau ar putea servi ca să întreție propaganda contra Austro-Ungariei, când guvernul imperial și regal îi va da fapte și dovezi despre această propagandă;

4) Guvernul regal acceptă de asemenea să îndepărteze din serviciul militar și din administrație pe ofițerii și funcționarii pentru cari ancheta judiciară va dovedi că sunt vinovați de acte îndreptate contra integrității teritoriului monarhiei austro-ungare, și așteaptă ca guvernul imperial și regal să-i comunice ulterior numele și faptele acestor ofițeri și funcționari, în vederea procedurii ce trebuie să urmeze;

5) Guvernul regal mărturisește că nu-și dă seama lămurit de sensul și de însemnătatea cererii guvernului imperial și regal, ca Serbia să se angajeze să accepte pe teritoriul ei colaborarea organelor guvernului imperial și regal; dar de ciară că va admite o colaborare care ar corespunde principiilor de drept internațional și procedurii criminale, precum și raporturilor de bună vecinătate;

6) Guvernul regal, se înțelege, consideră de datoriu să se deschidă o anchetă contra tuturor acelor cari sunt sau cari, eventual, ar fi fost amestecați în complotul de la 28 Iulie și cari s'ar găsi pe teritoriul regatului;

Cât despre participarea la această anchetă a agențiilor autorităților Austro-Ungariei, cari ar fi delegați în acest scop de guvernul cesaro-craiesc, guvernul regal nu poate accepta, pentru că ar fi o violare a Constituției și a legii asupra procedurii criminale, totuși, în cazuri concrete, s'ar putea da comunicări asupra rezultatelor instrucțiunii în chestiune, organelor ungare.

7) Guvernul regal a procedat chiar în aceeași seară la remiterea notei asupra arestării comandantului Voislav Tancovici; cât despre Milan Ziganovici, care este supus al monarhiei austro-ungare și care până la 15 Iunie era (ca aspirant) în serviciul direcției căilor ferate, n'a putut fi contra lui, guvernul imperial și regal este rugat să binevoiască, a face cunoscut, în forma obișnuită, cât mai curând posibil împreună și de culpabilitate care au fost adunate până la acea dată, prin ancheta la Serajevo, la finele anchetelor ulterioare.

8) Guvernul sârb va întări și va întinde măsurile luate pentru a împiedeca traficul ilicit de arme și explozibile prin frontieră; se înțelege dela sine că va ordona în urmă o anchetă și va pedepsi cu severitate pe funcționarii de frontieră de pe linia Shabac-Loznița, care nu și-au făcut datoriu, lăsând să treacă autorii crimei din Serajevo.

9) Guvernul regal va da cu plăcere lămuriri asupra declarațiilor pe care funcționarii, atât în Serbia cât și în străinătate, le-au făcut după atentat în interview-uri, și care după

afirmația guvernului imperial și regal au fost ostile monarhiei, îndată ce guvernul imperial și regal îi va fi indicat pasagiile în chestiune din aceste declarații și îi va fi dovedit că declarațiile întrebunțate au fost de fapt făcute de către cei 10 (zece?) funcționari, asupra căror declarații, guvernul regal însuși va avea grija să adune probe și convingeri.

10) Guvernul regal va informa guvernul imperial și regal de executarea măsurilor în punctele precedente întru cât aceasta n'a fost deja făcută prin nota prezentă, imediat ce fiecare măsură a fost ordonată și executată.

In cazul când guvernul imperial și regal nu va fi satisfăcut de acest răspuns, guvernul regal sârb, considerând că este în interesul comun de a nu se precipita soluțiunea în această chestie, este gata, ca în totdeauna, să accepte o înțelegere pacifică, fie remițând chestiunea la deciziunea tribunalului internațional din Haga, fie marilor Puteri, cari au luat partea elaborarea declarațiunii pe care guvernul sârb a făcut-o la 18 (31) Martie 1909.

Germania și Anglia intervine.

Hotărârea Monarhiei noastre de-a obține cea mai completă satisfacție din partea Serbiei este neclintită. Convinși de această fermă hotărâre Anglia, Italia și cu deosebire Germania lucră din răspuse, pentru ca Serbia să satisfacă cererile categorice ale Monarhiei, dacă se poate fără vărsare de sânge, iar în caz contrar să asigure localizarea războiului între Monarhia și Serbia, făcând pe Franța și Rusia să se abțină dela orice amestec.

Faptul acesta ni-l confirmă astăzi numeroase depeși sosite din capitalele Europei.

Duminecă s'a prezentat la ministerul de externe din Petersburg ambasadorul german Pourtales, cerând cu insistență ca Rusia să intervină la Belgrad, căci nu mai începe îndolăș că Serbia și-a bazat refuzul ei pe speranța ajutorului Rusiei.

Acelaș demers l-a făcut tot Duminecă ambasadorul Germaniei la Paris.

Anglia a intervenit deasemenea pentru localizarea conflictului. Telegramme din Londra comunică, că ministrul de externe Grey este în contact neîntrerupt cu ambasadorii triplei înțelegeri și triplei alianțe pentru localizarea conflictului.

Pregătirile Monarhiei.

În decursul zilei de Duminecă și eri arhiducele Frideric, generalissimo armatei austro-ungare a conferit ore întregi cu baronul Konrad de Hötendorf șeful statului-major general austro-ungar, și cu inspectorul general al armatei, baronul Aufferberg, fost ministru de război.

Se spune că Maj. Sa Monarhul și-a exprimat dorința, că după terminarea mobilizării se va prezenta în persoană în cartierul general.

În ministerul de externe se desfășură de trei zile o activitate febrilă. Ministrul de externe Berchtold are neîntrerupt întrevederi cu ambasadorii Germaniei și Austro-Ungari.

Declarația de război.

„Lokalanzeiger“ din Berlin e informat că Austro-Ungaria nu e obligată a notifica Sârbiei declarația războiului, deși convenția dela Haga, semnată de Monarhie, pretinde ca înainte de începerea ostilităților cu 12 ceasuri să se declare statului respectiv războiul. Serbia însă nu se află între statele, cari au semnat acea convenție.

Cu toate aceste este însă verosimil, că Monarhia va notifica declarațiunea de război Serbiei cu 12 ore înainte și anume prin ambasadorul Germaniei la Belgrad, care reprezintă Monarhia în aceste momente.

Neutralitatea Bulgariei.

Din sursă autorizată bulgară se afirmă că Bulgaria va păstra o neutralitate absolută față de Serbia, dar numai în cazul când conflictul armat va fi localizat între cei doi belligeranți și nici un alt stat, fie chiar un aliat al Serbiei, nu va interveni.

Serbia a acceptat aproape toate pretențiunile Austro-Ungariei, afară de cererea ca să permită autorităților austro-ungare de a ancheta pe teritoriu sârbesc, care a fost respinsă sub motiv că permițând aceasta ar viola Constituția.

Ziarul semioficios bulgar „Kambanac“ scrie următoarele:

„Noi vom păstra neutralitate absolută, dar numai atâta timp cât interesele noastre nu vor fi atinse de sângeroasa tragedie ce se va desfășura la câteva mii de granița noastră.“

Înima noastră este rece și rațiunea ne spune, că și oroarea poate fi o binefăcătoare, dacă apără interesele patriei.“

Ziarul „Mir“ oficiosul partidului Gheșoff scrie următoarele:

„Ori-cât de înjositor este pentru Serbia ultimatul, Rusia nu se va putea amesteca decât bine înarmată, căci și ea nu ar tolera cu sânge rece asasinarea unui principe al ei, pusă la cale în străinătate.“

Întreaga lume condamnă mârșava faptă, și înainte de a ridica sabia, Rusia trebuie să judece bine asupra crimei.“

Ziarul bulgar „Mir“ care întreține legături intime cu legațiunea rusă află din sursă diplomatică, că Rusia nu va acorda Serbiei un sprijin complet și că la Petersburg s'ar fi declarat că Monarhia trebuie să obțină din partea Serbiei deplină satisfacție.

Bulgaria va rămâne absolut neutră. Asupra acestui punct toate partidele au căzut de acord.

Anarhia din Belgrad.

„Süd-slavische Correspondenz“ află din Semlin, că orașul Belgrad a oferit Duminecă spectacolul celui mai marl turburări. Cine a putut, a părăsit capitala cu tot ce putea lua. Băncile și prăvăliile sunt închise. Printre populație s'a produs o panică peicupită de zvonurile că trupele austriace au intrat în Serbia precum și de teamă de o bombardare.

Spre seară, poporul de jos de prin mahalale de la periferie, a intrat în oraș și a început să jefuiască. Patrulele militare s'au opus fărănd uz de arme. Mai multe covoaze s'au produs. Plecarea garnizoanei s'a terminat Sâmbătă; a rămas numai un detașament pentru paza orașului.

Din Sofia se anunță, că Duminecă seara a sosit la Sofia ultimul tren direct din Belgrad cu o mare întârziere. Un călător care a stat 3 zile la Belgrad povestește că populația e dis-pertată că nu s'a strâns încă recolta.

Un ziar rusesc despre atitudinea Rusiei.

Ziarul rusesc „Riesci“ publică un articol senzațional. Acest ziar constată că nota ministerului rus, prin care se spune că Rusia nu poate sta indiferentă în actualul conflict, nu arată seriozitatea situațiunei. Austro-Ungaria și Germania au arătat că acest conflict trebuie să rămâie localizat. În substanță acest conflict nu admite mediațiune.

Rusia este datoare să spue ce atitudine va lua în această chestiune, care poate aduce un război european. Nu se pare că mai este în puterea Rusiei de a opri mersul evenimentelor. Aceia, cari au elaborat și aprobat ultimatul în în mână lor soarta războiului sau păcii.

Ziarul Incheie, recomandand localizarea chestiunii sarbești și abținerea de a incuraja Serbia la împotrivire.

Atitudinea cercurilor politice și diplomatice din România.

Convorbire cu un personaj politic român.

Un redactor al nostru a avut eric o convorbire mai lungă cu un personaj politic din țară, care venind cu automobilul din Sinaia, a vizitat ieri pentru câteva ore Brașovul. Din interesanta convorbire reținem următoarele:

Impresia în țară.

Știrea mobilizării armatei austro-ungare a produs de sine înțeles în cercurile românești o vădită emoție, fiindcă toți ne dăm pe deplin samă de importanța și urmările unui război al Austro-Ungariei, chiar și dacă acesta rămânea localizat între Serbia și Austro-Ungaria. Cu toate acestea mai există speranța, în cele din urmă să se împedecă o vărsare de sânge prin găsierea unei formule multumitoare pentru ambele părți. Și aceasta cu atât mai mult cu cât, deși avem convingerea că Monarhia e hotărâtă să-și valideze cu tot aplombul necesar autoritatea ei, ea înclină spre o soluție pacinică a conflictului, dacă va primi garanțe neafectate, că Serbia îi va da o satisfacție deplină, chiar dacă unele din cererile Monarhiei s-ar atenua într-o câțva.

O anchetă internațională.

Aproape toți reprezentanții țărilor străine, precum și miniștrii și alți bărbați politici petrec vara în Sinaia. În aceste cercuri s-a lansat ideea, ca în cazul când s-ar amâna începerea ostilităților, să se recurgă la o anchetă asupra atentatului dela Serajevo care să fie făcută de o comisiune cu caracter internațional. Firește, însă, că toate acestea sunt simple presupuneri pentru că fiecare ceas poate să schimbe cu totul situația.

Ceeace mai ales a produs emoțiunea în Sinaia este știrea despre intervențiunea Rusiei. În cercurile diplomatice se susține, că Guvernul din Petersburg prin nota sa, atrage atențiunea Austriei asupra consecințelor incalculabile pe care le poate aduce pentru ea o acțiune pripită. Se crede că Serbia n'ar fi mobilizat dacă Rusia nu ar fi luat o atitudine hotărâtă în favoarea ei.

Neutralitate strictă.

În ce privește atitudinea României oficiale, ea va păstra deocamdată, cea mai strictă neutralitate. Atitudinea României însă nu va fi aceeași dacă un alt stat din Balcani ar încerca o acțiune într-un scop sau altul. Se atribuie însă o mare însem-

nătate atitudinii României cu deosebire în eventualitatea unei conflagrații europene.

Zilnic se țin consfătuiri între miniștrii români, cari primesc ceas de ceas informațiuni din toate centrele Europei asupra atitudinii diferitelor Puteri.

Unele ziare semi-oficioase din țară sunt informate, că România, dacă i se va solicita concursul pentru o aplanare pacinică a conflictului, ar lua asuprași cu plăcere rolul de a interveni în actualul conflict.

Rip.

Ancheta incidentelor dela granița româno-bulgară. Din București ni se anunță că comisiunea mixtă româno-bulgară, care a anchetat ultimul incident de frontiere petrecut la Turșmil, a terminat lucrările.

Duminecă seara s'au înapoiat la București ofițerii români de la marile stat major, cari au făcut ancheta.

Comisiunea a căzut de acord asupra majorității punctelor și asupra concluziilor. Principala fapt este, că ofițerii bulgari au renunțat de a mai susține că incidentul dela Turșmil a fost provocat de grănicerii români. De comun acord ofițerii români și bulgari, în urma anchetei făcute, au recunoscut că nu se poate stabili în mod precis cine a fost provocatorul, cine a tras primul foc.

Ancheta a mai stabilit că n'au fost trei morți bulgari, ci numai doi și un rănit. Protocolul anchetei a fost făcut în patru exemplare: două în limba bulgară și două în limba română. Este probabil că, conform uzului, România va da și ea despăgubiri pentru familiile soldaților bulgari căzuți.

Comisar guvernial în Ardeal. Az Est de azi publică informația, că comitele suprem al comitatului Turda-Arieș, Belegy Miklós este numit comisar guvernial pentru comitatele din Ardeal.

Despre numirea de comisar guvernial în Ardeal n'a fost vorba până acum.

Dar știrea ziarului Az Est se confirmă prin o telegramă din Budapesta. (Avem și noi Ardeleni un comisar guvernial.)

Creditul de stat. În urma măsurilor de mobilizare, monarhia are lipsă de consolidarea și mai intensivă a situației sale financiare. Spre acest scop cei doi miniștrii de finanțe au luat dispoziții de-a sporii proviziunile erariale cu câteva sute de milioane coroane.

Ministrul austriac de finanțe, în afară de fondurile erariale de acum, mai dispune de rezervele cassei postale de economii, în sumă de 300 milioane, apoi cam 200 milioane are ca giro la Banca austro-ungară și în fine este ca depozit o sumă de 100 milioane cor.

în schimbul asignațiunilor erariale. Aceste sume fac în total 6—700 mil cor. Ministrul austriac de finanțe mai emite asignațiuni erariale, cu valoare nominală de 5%, în sumă de 300 milioane. Austria dispune deci în total cam de un miliard cor. afară de proviziunea erariale în numerar. Ungaria asemenea dispune cam de aceleași sume, așa că întreaga proviziune de bani a monarhiei face aproape trei miliarde cor.

Se asigură, că datele aceste sunt scoase din statisticele financiare oficiale ale celor două state.

Intre Semlin și Belgrad.

— În ajunul războiului. — Un vapor românesc salvează refugiații austro-ungari. —

Semlin, 26 Iulie n.

Zile de războiu, zile de entuziasm furtunos și de mizerie oruntă! Cei ce sunt în stare să poarte arma aducătoare de chinuri, moarte și glorie se duc răd pe rând lăsându-și mamele, soțiile, micuții copilași, ori logodnicele cu ochii injectați în delirul durerii, dorului și jalei celor, cari se duc...

Căci mulți se duc, dar câți se vor întoarce, cine, Doamne, poate ști? La aceasta se gândesc cei, cari rămân și nici de cum cei care merg... Nu mai are pentru aceștia nici un sens egoizmul strâmt al individului. El se pleacă cu toți ca sub presiunea unei puteri mistice sub gestul poruncitor al marelui egoism al-tururora... Și pleacă rând pe rând mânați de puterea fascinatoare din ochii mistici sticitori ai scheletului morții.

Și cei cari rămân... Femei, copii și invalizi... A, da, mai sunt... și lași... Câte chinuri zdrobitoare nu-și cern pâna neagră peste sufletele celor cari rămân... Tremurul nesiguranței de a-și perde fi, soții și logodnici; tremurul nestăpânirii de-a pune mâna pe jarmă împedecăți de slăbiciunile corpului îmbătrânit... A, da, și de groaza remușcărilor feroase tremură, dar numai ceți din urmă, cei lași...

Războiul crâncen, războiul aducător de pline mizerii și glorie a început, Semlinul și Belgradul... Unul ferbe de mânia ciocotitoare a războiului, iar cel'alt mișună într'un tumult surd, cuprins de delirul sentimentelor învălmășite.

Vechea capitală slavă e de nerecunoscut... Aprins de spasmiurile vii, pe cari i-le sugerează gurile de tun, ce strălucesc sinistru de pe întăriturile țărâmului austro-ungar Belgradul și-a pierdut capul... Toți sunt stăpâniți de un singur gând. Să poată pleca... Unii spre adâncurile ocrotitoare ale țării proprii adăpostindu-se pentru câțva timp în valea sumbră a Nișului, iar ceilalți sorb cu priviri lacome zărite de peste Dunărea bătrână și nepăsătoare

căutând ahiații să scape la umbra apăsătoare a tunurilor din Semlin... Aceștia sunt supușii țării noastre. În nesiguranța clipei următoare ei caută să fie cât mai aproape de țărâmul Dunării. Nu știu ei, dacă pot trece ori nu pot... Dar Belgradul, care cu două zile mai înainte le fusese a doua patrie bună și ocrotitoare acum îi spăimântă.

Frații lor sârbi, frații vitregi, e drept, dar totuși frați de-un pământ și de-o țară îi sunt acum dușmani de moarte. Iar ei trebuie să scape... S'au unei atât de probabile măcelării prevestind o a doua,

noapte sângeroasă a sfului Bartholomeiu

I-a scos pe toți din minți. Iei vezi o familie strângându-și în clipă lucrurile cele mai necesare, ca să plece cât mai repede la țarm, dincolo o femeie din clasa mai sărmană, cum își târăște copilășii micuți și goi, ca să ajungă cât mai în grabă afară din oraș; în altă parte un negustor, care-și mai aruncă odată o privire înduioșător de tristă spre avutul pierdut, pe care-l părăsește poate pentru totdeauna...

Ca o deviză înspăimântătoare răsună pe străzi reirenul tumultului infernal „La țărni! La țărni!”

În învălmășagul de lume, care căuta să scape, prind o scenă duloasă: O arătare în mulțimea, ce se îngheșuia... O siluetă de femeie trecea frângându-și mâinile într-o desneajde complicită... Ochii negri arzători, adânc intrați în orbite, obraji palizi îmbujorați ici-colea de rozele boalei mistului, te făceau să vezi imediat, că s'a sculat de pe patul suferințelor... Și vocea-i slabă chema desneajduită numele a două ființe iubite...

Dar nimeni n'o băga în samă; chemările ei slăbite nu aveau nici un ecou, căci cine s'ar mai putea îngriji de viața altuia în aceste zile de răzmiriță?...

La Țărnu Dunării... Mizerie, învălmășală, balamuc... Aruncate clepe pe grămadă stau micile bagaje făcute în pripă... Și nu-i rar să vezi lângă geamantanul bătut în bande de argint traista de pânză groasă eștină și murdară. Mușelina, mătasa, hainele de pânză de căneșă de cea mai proastă calitate, redingota, fracul și sumanul petecit se amestecă într'un furnicar ciudat și bizar...

Nu mai prinzi zimbetul de dispreț aruncat cu alte ocazii „Țărâmului moșce” și nici privirile de ură săgetată atâtădată înspre domniul fuduli și limbii bați. Totul e uitat, căci pe toți i-a înfrățit spasmul și groaza morții...

Și ochii caută în zădar în sare, căci mântuirea nu vine... Iar Dunărea își poartă apele nepăsătoare de vaietele și strigătele de desneajdee ale celor, ce volau să o treacă... Murmure sălbătice de desperare și blasfemie s'ăud cerul înnourat și el... Iar Dunărea turlure îi s'ăda și ea la timpul ei, treându-le pe dinainte câte-un cadavru

al vre-unui asasinat, ca un cobitor memento al zilelor de prăpăd.

Și în răstimpuri rari, la fiecare apariție de leș vulgular îngrozit scotea urlete nebune. Nu mai vedea oboseala unei nopți durmrite pe petrele goale. Groaza îi dădea aspectul de o înviorare sinistră. Scene duloase, sălbătice în duloșia lor se repetau la fiecare moment... Desneajdeea era la culme... Mille de oameni sperau totul și nu mai sperau nimic...

Deodată se lățește vestea, că

vaporul român „Basarab” va sosi în curând spre a îi pune capăt suferințelor;

bravul căpitan al acestui vapor, care acostase la gurile Saveli nu a arătat ureche surdă la murmurele de rugăminti ale nenorociților refugiați... Ajungând în contact cu organele diplomatice, la rugarea acestora, printr'un gest demn și hotărât a pus capăt imediat mizeriilor înfricoșătoare ale nesiguranței din clipa de apol...

... Și apropierea vaporului cu falnicul tricolor român e salutată cu mi și mi de strigăte de bucurie... De șase ori a trebuit să măsoare bravul căpitan român lățimea Dunării pentru ca să ia pe trei rânduri pe'cei desneajduiți ducându-i la liman... Imanuel sfânt al mântuirii răsună evlavios de pe buzele celor scăpați... Binecuvântări adânc simțite, rostite în toate limbile se ridicau în văzduh la adresa căpitanului și a bravilor matorii români... Am stat înduioșat o clipă... E atât de mult de-atunci, ori poate nici odată n'au răsunat binecuvântări în ungurește la adresa sângelui român... Neînțeleșul spectru al războiului!... Cum unește, distramă și schimbă ei sentimentele!!

U. Popovici.

Raport

Cătră ședința secției școlare a „Asociațiunii”, ținute în Sibiu la 30 Iunie v. 1914

— Urmare. —

Să se zică în loc de:

„Tractarea medicală și medicina” s'a dat gratuit — Consultația medicală și medicina au fost gratuite.

Școlarul „să exprime” bine ce știe — Școlarul să expună bine ce știe.

Elevii, cari n'au clasificățiune din acest studiu — Elevii, cari n'au notă... Tezele „desemnate” pentru examen — Probele — lucrările — date — fixate pentru examen.

Invățământul „a decurs după planul de învățământ — Instrucția a urmat conform cu programa.

Materialul „prescris” de planul... Materia cerută de...

Normele „s'au pus în praxă” — Normele — dispozițiile — s'au aplicat. „Execuță” planul de învăț. — Aplică programa.

Dela Valenii de munte.

Un resamat al cursurilor d-lui N. Iorga.

Valenii de munte în Iulie 1914.

— Urmare. —

Istoria Ardealului și a Bănătului figura până acum în istoria Românilor, ca un capitol de umplură. Dar Ardealul e plin de cnezii, chinezi (Paul Chinezul ș. a.) și de volvozi prin Maramureș, Ugocea, Bereg. Viața cnezilor și volvozilor de prin aceste locuri a fost exact ca a celor de dincoace de Carpați. De aceea nici nu e bine să se facă istorie după sistemul vechiu cu nume proprii, căci nu numele interesează, ci fenomenul. Și e întrebare, dacă chiar volvodatul ardelean maghiar nu e de origine românească, căci poporul maghiar afară de Ardeal nu a avut nici un alt volvodat și că în Ardeal au găsit la venirea maghiarilor un volvodat românesc anonim, acesta e un fapt, care se poate presupune cu mult temel, chiar dacă nume de volvozi români ca Geiu și Glad ar fi numai figuri legendare.

Primul principat al Munteniei începe ca o organizație românească, care avea să cuprindă pe toți românii, căci domnul se intitulă „mare domn a toată țara românească”. Dar tocmai pe când domnul Munteniei urmărea un scop atât de frumos, se înfățișează din Maramureș prin Dragoș și Sasu un principat modest, care însă ajunge pe timpul lui Ștefan cel mare, un principat mare și puternic. Nici o mișcare a Moldovei nu se întâmplă fără să atingă celelalte țări locuite de români. Volvo-

zii români au stăpânit Făgărașul, Geogiu, ținutul Bistriței ș. a. Petru Rareș așediază Brașovul, iar fratele lui Mircea se luptă pentru ocuparea Banatului. În ce privește viața religioasă și culturală n'a fost un singur moment ca țările locuite de români să nu fie în strânsă legătură. Să nu amintim de cât câteva momente: Cărți din Maramureș pătrund în Moldova. Coresi merge din Muntenia de a revida traduceri preotului din Maramureș, cari cărți sunt cetite și în Muntenia. Vanlaam tipărește Cazania, care se răspândește pretutindeni ș. a. Acestea nu sunt niște fenomene nelosemnate, ci din ele vibrează viu conștiința unității noastre.

Istoria d-lui Xenopol chiar și în v. XVIII tractează deosebit faptele petrecute în Ardeal, Moldova și Muntenia. Acest sistem de a înfățișa faptele e greșit, căci diferitele curente din diferitele țări se desvoată influențându-se reciproc, trecând îndemnuri dela noi în Ardeal și din Ardeal la noi. Nu e un singur moment izolat în istoria românească, iar cine încearcă să înfățișeze istoria după acest sistem învechit, face un păcat contra idealului nostru românesc.

Gr. Tocilescu — după cum amintisem — în cartea sa tractează pe larg Dacia înainte de romani, dar fără a folosi la nimic, căci în timpul din urmă lucrurile au luat o nouă înfățișare.

Studiul preistoric la noi nu s'au prea făcut. C. Bălăc s'a încercat în preistorie, iar G. Diamandi a scris în

„Contimporanul” câteva articole de popularizare, arătând rezultatele franceze în această direcție, cercând a crea un curent îndreptat spre preistorie.

Intr'aceea N. Beldiceanu — spirit capricios, care nu-și găsea locul în literatură, scriind până și „poezii geologice” — auzind, că lângă satele Cucuteni și Bălceni s'ar afla lucruri interesante preistorice, se apucă de săpăt împreună cu (Dr. Buzoreanu Beldiceanu tipărește o notiță, iar Buzoreanu un studiu despre vasele găsite la Cucuteni. Însă aceștia nu aveau nici pregătirea recerută, nici mijloacele necesare pentru a ajunge la niște rezultate oarecari științifice în urma acestor săpături.

Dar un învățat german H. Schmidt se interesă de anticități dela Cucuteni. Pe acesta îl interesa numai aceea ce verifica teoria sa, care consta în aceea, că prea s'a exagerat civilizația elină, din care germanii nu fac parte și că dar dacă această civilizație își are originea în Europa centrală, în Carpați chiar, de unde a împrumutat și elinii.

Această idee a fost de altcum tratată și de T. Antonescu, voind să mute legănul culturii ariane în regiunile noastre. Studiul lui Antonescu era bine scris, impresionant, dar nimeni nu voia să-i creadă. H. Schmidt era cel puțin mai modest, susținând numai, că cultura de aici tot din aceste locuri a pornit.

Făcându-se săpături sub îngrijirea lui H. Schmidt, s'au aflat trei straturi. Stratul dela suprafață e de puțină îm-

portanță. În primul strat socotind de jos în sus s'a găsit o cantitate enormă de oale și lucruri mărunte din epoca neolitică. Oalele erau de culoare roșie, neagră sau albe cu ornamente și dessemnuri făcute în lut cu acuzișul unui instrument de os. În stratul ce urma s'au găsit oale cu ornamente, cari arătau o decadentă față de epoca trecută. O parte mare din aceste lucruri însă au fost duse de H. Schmidt la Berlin.

Di Tzigara Samurcaș într'o carte de reabilitare de profesor universitar încă arătase că ar exista o cultură mai veche decât cea elină. Dar și această teorie ca și a lui Schmidt nu se poate susține. Căci nu e de crezut, ca civilizația elină să fi împrumutat dela Cucuteni. O civilizație e în funcțiune de ferice și trai bun, fiind rezultatul unei sforțări extraordinare. Civilizația n'a mers dela nord la sud. Traicil au putut, primind dela elini civilizație, să adauge și ei elemente de adaptare prin aceste regiuni, ceoace foarte just arată în Adrescui în studiul său intitulat: „Contribuții la Dacia înainte de romani”. Aceea se ne spune Nicolae Densusianu în „Dacia preistorică”, susținând, că mitologia greacă pleacă din Carpați și că „Argonauții au fost români” ș. a. de felul acestora, sunt niște lucruri lipsite de serozitate științifică. De aceea trebuie să rămânem stăpâni pe bunul simț, căci dincolo începe nebunia și timpul pierdut.

Dintre popoarele, cari au locuit pe aceste popuri înainte formării neamului nostru, se atribuie o însemnătate mai mare: schiților, sarmaților și tracilor.

Schiții cu toatăcă dl Xenopol în capitolul închinat schiților susține, că ar fi fost o singură națiune — fac impresia, că cuprind în sine mai multe națiuni. Ca orice popor de stepă astfel și poporul schitic se compunea din cel puțin 2 rase: stăpânitori și stăpâniți. Stăpânitorii (aristocrația) erau de rasă ariică în legătură cu eraniții, iar stăpâniții se compunea din o masă mare de popoare turanice. Numai astfel se explică de ce schiții apar cu egomot mare, ca apol să dispară după o singură înfrângere. Cartea englezului Minns „Anticități schitice” ajunge la același concludie pleacă dela arheologie, confirmând în același timp concludia la care am ajuns pe cale istorică.

Împreună cu schiții apar sarmații. Aceștia din urmă încă nu reprezentau un singur popor. Speța de jos era formată de popoare turanice, iar șefii lor au putut fi de caracter persic, eranian sau chiar slav. Ca între șefii sarmaților a putut fi un mare număr de slavi, ne arată toponimia Ardealului. În Ardeal sunt nume de sate foarte multe de origine slavă, care în limba curentă n'au nici un interes. Trebuie să se creadă deci, că între sarmații din Ardeal au fost foarte mulți slavi, cari nu au locuit și dincoace de Carpați. Înflința slavilor de mai târziu (sec. VI.) s'a resimțit mai ales dincoace de Carpați decât în Ardeal. Dealtcum de aceeași părere sunt și mulți oameni de știință ruși.

(Va urma.)

Pentru »exercitarea» disciplinei — Pentru realizarea disciplinei:

Se dă lucrare »din» toate stud. — Se dă lucrare la toate obiectele.

Comisiune de examinare »a» examenelor de primire — Comisiunea pentru examenele...

Se acordă »scolarului» un termen de cel mult 2 luni »de zile» »pentru pregătire» »la» exam. — Se acordă...

...2 luni de pregătire pentru examen. Dacă »conferința» profesională nu »aplică» »rugarea» = Dacă nu, admite cererea.

Consistorul arh. a »permis» termenul cerut — Consistorul arh. a admis.

Directorul poate »denega» primirea — Directorul poate refuza.

Tinerimea trebuie să se »poarte cu stimă» față »de» tot ce... — Elevii (tinerii) trebuie să arate stimă față de... să se poarte cuvințios.

Să atragă atențiunea »scolarilor» »la» aceste datorințe — Să atragă... asupra acestor datorii...

Tractare umană — Purtare — atitudine — humană — blândă.

Prof. de clasă se va »designa» — Dirigintele se va numi — alege.

Acosta »designează» locul pentru fiecare elev în clasă și are grije ca elevul să »aibă» »locul» »său» în clasă și »îngrijeste» ca...

Curetenia în »folosirea» manualelor — Curățența în »întreținerea»...

Eliminarea momentană »dela» »școală» — Eliminarea imediată din »școală».

Se scutește — se liberează — »dela» desemn — Se dă dispensă — se dispensează — pentru desemn — »dela» urma cursului de desemn.

S'a »spesat» »pentru» »procederea» »mesel» — S'a »spesat» — cheltuit — »pentru» masă.

A plătit pentru »procederea» unui elev cu »prânz» gratuit — A plătit unui elev prânzul.

»Se strigă» catalogul »după» alfabet — Se face apelul nominal în ordine alfabetică.

Lista »se publică» pe tablă — Lista se afișează pe...

Tinerii pot »recurge» pentru »concesiune» de »emendare» — Elevii pot cere admiterea — autorizația pentru examen de »coligantă» — pot »petiționa» pentru a fi admisi la examen de »coligantă».

Mijloace de scris — Rechișite de »scris».

Calamariu — Calimara.

Penița împreună cu tocul — Condelu.

Peana de tuș (Reissleder) — Trăgător.

Partea interioară a creionului — Mină de creion.

Circei — Compas (în Bănat — Pașnic).

Stăndura de desemn — Planșetă. Cuițe de desemn (Reissnăgel) — Ținte.

Liniu, Liniu — Liniu. Dacă are »gradații» Rigiă. Cea în forma triunghiulară: Echer.

Aparatul de măsurat unghiuri — Raportor.

Gumiarabic — Gumă de lipit. Fiocul — Lădița — mesei — Sălțar.

Tabla băneli (pe care scrie și se pun cărțile) — Pupitru.

Cuvertă (pentru scrisori) — Plic. Cont de hârtie (12 coale) — O tistea de hârtie. 12 tistele fac un: Top de hârtie.

Cuțit de buzunar — Briceag.

»Tinerii», cari »petiționează» pentru »scutire» »dela» plățile didactice — Elevii, cari cer »scutirea» — dispensa — »dela» taxa »școlară».

Certificat »înțirît» prin »sigiliu» comunal și bis. — Certificat provăzut — investit — cu »sigiliu» primăriei.

»Localitățile» »școlale» »sustținute» în stare bună — Localul »școlalei» »întreținut» în stare...

Nu pot ocupa »post» public — Nu pot ocupa funcțiuni publice.

»Se dau» — »dătează» — »se »xecută» »pedeapsă» — Se aplică.

I se »subtrage» »din» leafă — I se »reține» »din» leafă.

»Oficiul» de medic arh. împreună cu »cătarea» și »vindecarea» »elevilor» bolnavi, rămas gol în urma »descederei» medicului, la completat Ven. Cons. prin alegerea medicului... — Murind medicul arhidiecez, care era și medicul »școlarelor». Vener. Cons. a ales...

Brașov, 30 Maiu 1914.

Dr. Iosif Blaga, prof. — raportor

Văzut 3 Iunie v. 1914.

V. Onișu, director.

(Va urma).

ȘTIRI.

— 15 Iulie 1914.

In atenția publicului nostru.

Nu ridicați banii dela bancă, acolo sunt mai siguri.

Din cercurile băncilor noastre aflăm că în urma »știrilor» mai nouă rășboinice o mulțime de deponenți își ridică banii depuși.

Față de acest act fimem să spunem, că fac foarte rău aceia cari își ridică banii dela bancă. Acolo sunt mai siguri ca ori unde. Cei cari îi ridică și-i duc acasă pot fi expuși la fel de fel de primejdii și în chipul acesta nu-și pot păstra cu destulă grije banii adunați cu atâta trudă.

Băncile au situația aparte, privilegiată.

In înțelesul convenției dela Haga, acceptată de toate statele civilizate, în caz că în cursul războiului o bancă e spoliată de armata vr'unii stat acesta e dator să despăgubească banca frustrată.

Vreți o mai mare garanță decât aceasta!? Găsiți d-lor deponenți o mai mare siguranță pentru paralele Dumneavoastră?

Ca paznici al binelui obțese în aceste vremuri de cumpănă ne simțim îndemnați — cum de altfel fac toate folle noastre românești — să aducem aceste la cunoștința publicului nostru și să atragem atențiunea mai ales a fruntașilor noștri ca să lumineze și să liniștească poporul nostru.

CENZURA. Cu ziua de ieri s'a introdus cenzura. Cu privire la ziar se face cunoscut, că e »strict interzis» să dea »știri» »combinative» și »mai ales» să publice »informații», »cari» să »rapoartă» la »pregătirile» militare actuale.

Grățiarea desertorilor. In monitorul oficial se publică o declarație, în care se anunță că M. Sa va grația pe toți desertorii, cari se întorc la serviciul militar.

Circulațiunea trenurilor de persoane dela Brașov la Predeal și înapoi s'a reluat începând de azi.

Aflăm că în decursul zilei de ieri și azi numeroși oaspeți, veniți din România în vilgiatură la Brașov, au părăsit Brașovul, plecând în Tară. Aceasta în urma mobilizării armatei austro-ungare precum și în urma unor vești alarmante despre apropiata mobilizare a armatei române, în decursul zilei de ieri drumul țării dela Brașov la Predeal era plin de căruțe și trăsuri, cari duceau pe cei ce se refugiau cu bagajele lor.

Speranțele comercianților noștri, cari s'au asortat cu mărșurii pentru sezonul verii, s'au prăbușit din nou!

Circulațiunea trenurilor. S'a publicat planul de circulație a trenurilor militare. Planul intră în vigoare mâine, Miercuri la orele 12, din noapte. Pe liniile mai principale însă va circula zilnic câte unul sau două trenuri pentru public.

Procesele foli »Olteanul» din Făgăraș. Foata socială culturală și economică din Făgăraș »Olteanul» a publicat în timpul din urmă câteva articole, în care a raportat și despre câteva evenimente politice din camera ungară și congregațiunea comitatului Făgăraș. Procurorul a optinat, că prin publicarea acestor articole de raportați »Olteanul», ca foale nepolitice a comis o transgresiune și în consecință a intentat redactorului Constantin Pop proces de presă pentru 8 articole.

Pertractarea s'a ținut în 24 Iulie st. v. la Judecătoria din Făgăraș — pe baza legii nouă de presă. Apărarea a susținut-o d-l avocat Dr. Ioan Șenchea, care într'un discurs bine motivat a demonstrat cu textul legii, că în cele opt articole incriminate nu s'a cuprindea nici un fel de politică, și că conform legii nu există delict de presă. Cu toate argumentele nerăsturnabile ale apărătorului, judecătoria a declarat vinovat pe editor-proprietarul foalei d-l Constantin Popp, și l'a condamnat la 320 coroane pedeapsă în bani — care în caz de neplătire, se transformă în arest ordinar, precum și la suportarea »șeselor».

Și-apoi să zică cineva, că în Ungaria nu-l libertate de presă!

Viziuni patriotice și... dinamită. Frigurile războiului fac minuni. — Conștientii noștri nu văd nicăiri altceva, decât bombe conjurații și trădări de patrie... valaha.

Cea mai nouă viziune ne prezintă

un tablou de toată splendoare. Ci-că Mihail Pavel, nepotul fostului episcop de Oradea ar fi avut la el 50 de chilogramme de »ostrachit», pentru ca să svărie în »aer...» ce? Aceasta nu ni-o pot spune nici ziarile ungurești alarmate până la exagerare. Însădar a căutat Pavel să li explice zelozilor patrioți, că are lipsă de materialul explosiv pentru ca să-l »întrețină» »ze la» depicarea trunchiurilor mari de lemne, căci el se ocupa și cu exploatarea de păduri.

N'a fost însă crezut. L'au deținut și deținut e și acum cu toate intervențiunile energice ale avocatului său, care a căutat să le explice năbădăoșilor patrioți originea »ostrachitului» înfricoșător.

Să vedem cum s'a mai sfârși și astal

Regele Nichita — face ordine. O idilă interesantă a avut loc ieri la Cetinje. Câțiva munteșeni înfăcrați s'au adunat în fața legațiunii austro-ungare manifestând în contra tronarietii. Și poate manifestația ar fi avut urmări foarte serioase, căci cei vre-o 50 de jandarmi nu mai puteau răzbi cu furioși manifestații, dacă nu intervenia o întămplare de tot hazul.

Anume tocmai atunci trecea pe acolo în goană un automobil, în care se afla regele Nichita. Acesta auzind vociferările manifestațiilor a oprit automobilul și l'a provocat să se retragă. Se face liniște absolută, dar de micșat nimeni nu se mișcă. Atunci regele Nichita furios apucă bastonul, se dă jos din automobil și se repede între manifestații, dă la lovituri cu bastonul în dreapta și în stânga »șnopindu» în bății în cei mai strict înțeles al cuvântului.

Văzând bravii cetățeni din Cetinje, că lucrul nu-l de glumă, au rupt-o cu toții la fugă între ovății entuziaste la adresa patriarhalului lor rege.

Rectificare. În nrul nostru de ieri, la știrea despre »Eliberarea» teologilor din România s'a trecut cu greșală. Se zice: »Eliberarea» s'a făcut la »interpelețiunea» guvernului român. În loc de »interpelețiune» are să se citească »intervenție».

Aviz. Se caută un concipient cu practică bună Doritorii să se adreseze la Dr. N. Șerban avocat Făgăraș. 5-6

In internatul școlarelor românești din Brașov se primesc elevii înscriși în clasele gimnaziale, reale și comerciale. Taxa anuală e 700 cor. Prospect și informațiuni se pot cere dela direcțiunea internatului. (Brașov str. Prundului 39) Porond utca. 8-9

Concerte în grădina dela »Coroana». Astăzi și în fiecare seara concertează în caz de timp favorabil dela orele 8½, capela lui Zankó Károly în grădina frumoasă a restaurantului »Coroana». În caz de timp nefavorabil, concertele se țin în cafenea. În grădina se capătă afară de mâncări și beuturi escelente, și articoli de cafenea (înghețată, cafea etc.) Serviciu prompt. Intrare liberă. (4-15)

Forța armată a Sârbiei.

Acum când se vorbește și se scrie atât de mult despre un eventual rășboiu cu Serbia, credem, că e de interes a da câteva date despre armata sârbă. Ea se compune azi din trei clase de etate și din gitași. Timpul de serviciu, în cele trei clase e de 24 de ani, de la 21 de ani ai etății, până la anul 45.

Contingentul de recruți a fost în 1912 de 18 mil de soldați, în 1913 de 28-30 mil, iar în viitor sârbii voesc să urce numărul acesta la vre-o 40 de mil.

În 1912 armata sârbă activă se alcătua din 30 de mil de oameni, cu oficeri cu tot, dar acest număr s'a urcat în luna Septembrie a aceluiași an la 50-60 de mil. Urcarea s'a făcut în vederea rășboiului cu Turcii.

Regentul Serbiei, Alexandru a dat Sâmbătă ordin de mobilizare a armatei, cum s'a anunțat și în ziare. Mobilizarea de acum se face în împrejurări mai favorabile, deoarece conducerea militară a convocat la arme, în lunie c. rezervele și astfel armata activă s'a sporit considerabil. Ea avea înainte de ordinul de mobilizare, 120 mil de soldați. În urma mobilizării, cu chemarea la arme a soldaților din cele două clase ultime de etate, armata va fi cam de 250 de mil de oameni. Armata ar fi fost mai numeroasă, dar în cele două rășboale Balcanice au rămas morți în lupte sau grav răniți la 50 mil de soldați.

Ce poziție va lua armata, unde va fi concentrată sau dislocată, nu se știe. Micșările ei se țin în cel mai mare secret, ca de obicei în toate statele.

In cazul unui rășboiu cu Austro-Ungaria, Belgradul are o așezare ne-

prielnică. Poate fi ușor atacat și eventual cucerit de armata noastră. În cazuri de aceste guvernele sârbe retrag în lăuntru țării forțele statului, concentrate în Capitală. Așa s'a făcut și în criza anilor 1908-9. Curtea regală, guvernul, arhivele și tesaurul public au fost mutate la Niș. Acum se face asemenea, dar comorile statului vor fi duse probabil la Krusevaț.

In timpul din urmă s'a ivit tendența aceasta și în ce privește depozitele și alte averi militare. Magazinele din Belgrad au fost mutate în parte la Mladenovaț. Așa se procede și cu armata. Concentrarea se va face în internatul țării, în diferite poziții. Cei ce sunt cunoscuți cu tactica armatei sârbe spun, că Sârbii vor lua poate o acțiune defensivă în valea Dunărei și a Savel, iar pe linia Drinei vor pași agresiv.

Internat românesc în Baia-mare.

— Aviz. —

Conduși de intenția ce de decenii agită interesul publicului nostru ca în Baia-mare să avem un Internat pentru creșterea tineretului dela gimnaziul superior de stat de aici viu a ruga pe acei părinți, cari doresc ca pruncii lor să fie primiți în Internatul nou să și arete dorința pana în 4 august st. n. a. c. la sub. scrisul oficiu parohial.

La caz dacă s'vor înștiința pentru primire în Internat cel puțin 30 de inși, Internatul își va începe activitatea cu 1 Septembrie a. c.

Condițiunile de primire sunt următoarele:

- 1) Atestat medical despre starea sanitară a potentului.
- 2) Plătirea taxei de 500 coroane la an în rate lunare anticipative. Pentru suma aceasta vor primi locuință igienică, dejun, prânz și cină, spălat, baie în fiecare săptămână, medic și instrucție în studii.

Dacă numărul cererilor nu va fi de 30, cei interesați vor fi avizați despre aceasta cei mult până în 8 August st. n. a. c.

Baia mare la 25 Iulie 1914.

Oficiul parohial gr. cat. român

Ultime știri și telegrame.

Budapesta, 28 Iulie.

Proclamațiunea guvernului ungar.

Astăzi a apărut o proclamație a guvernului adresată cetățenilor ungari.

Proclamațiunea relevază momentele critice, prin care trece țara și cari au pricinuit mobilizarea armatei.

Țara întreagă trebuie să dovedească, că fiecare cetățean este gata să-și sacrifice ultima picătură pe altarul patriei.

Guvernul va face totul pentru apărarea ordinei și a liniștii țării și pentru asigurarea vieții și avutului cetățenilor. În consecință guvernul ofră fiecărui om, fără deosebire de rasă și religie, ajutor și așteaptă dela fiecare ajutor, tot așa dela cetățenii de limbă nemaghiară.

Statul va avea în orice caz atâta putere, ca să »dărobescă» pe acei, cari »au asultare» agitatoriilor criminali și cari calcă în picioare datorințele dictate de fidelitatea cetățenească. Ar fi însă dureros, ca statul să fie nevoit să ia astfel de măsuri, căci ar nimici pentru timp îndelungat soarta și viitorul acelor naționalități, cari s'ar abate în zilele crizei de drumul adevărat.

Primele ciocniri.

Viena, 28 Iulie. Lângă Temeskubin trupele sârbești, cari se aflau pe vapoare pe Dunăre au tras asupra trupelor austro-ungare, cari au răspuns cu focuri.

Mai mulți refugiați bulgari au încercat să treacă eri Dunărea cu bărcile. De pe malul sârbesc s'au tras focuri asupra lor. Bărcile s'au răsturnat și numeroșii refugiați s'au înecat în Dunăre.

Eri seara un vapor de pasageri unguresc vrând să între prin »Porțile de fier» niște soldați sârbi de pe mal au tras o salvă asupra vaporului rănind mai multe persoane. Vaporul s'a întors imediat.

BUCUREȘTI 28 Iulie (Telegram oficial) Știrea că guvernul român a ordonat mobilizarea a două corpuri de armată este inexactă. Este însă adevărat că s'au luat unele măsuri militare dictate de împrejurări.

Viena 28 Iulie. Plecând ambasadorul Sârbiei Ivanovici la Belgrad ambasadorul Rusiei a luat sub protecțiunea sa pe cetățenii sârbi stabiliți în Monarhie.

Arestarea milionarului Ungyerski.

Știri sosite la Budapesta comunică, că cumoscutul milionar sârb Ungyerski din Becichereculmare a fost arestat și dus la Segedin. În urma unei perchișii domiciliare s'ar fi găsit în casa lui Ungyerski acte și hârtii, din cari rezultă, că a stat în legături cu societatea »Norodna Odbrana» din Belgrad.

Se spune, că s'ar fi găsit chiar și bombe.

Știrea aceasta cam fantastică și încă neconfirmată în mod oficial, o publicăm cu rezerva cuvenită.

Atitudinea României.

București, 28 Iulie. Ministril Brătianu și Porumbaru au făcut ieri seară în fața miniștrilor plenipotențiarilor Puterilor mari declarațiuni importante spunând între altele:

Față de conflictul austro-sârb România va sta liniștită, într'un cât acest conflict nu atinge nici una din chestiunile care o interesează. România nu are nici un fel de tratat de alianță nici cu Serbia nici cu Austria, care s'o oblige la o acțiune. România este în bune relațiuni însă și cu Austria și cu Serbia, așa că nimic nu o îndreptățește să ia vr'o atitudine contra unuia sau celuilalt din aceste două state.

România însă nu poate rămânea indiferentă dacă din urmările acestui conflict ar rezulta o schimbare a actualului echilibru balcanic.

În acest caz de ori unde ar veni încercarea de a se schimba echilibrul balcanic, România va intra în acțiune pentru a apăra cum va putea mai bine acest echilibru, pentru menținerea căruta ea e solidara cu toate statele balcanice.

Paris 28 Iulie. În cercurile diplomatice de acisepun încă speranțe pe încercările ce le face Rusia ca să impiedice izbucnirea sau cel puțin întinderea războiului.

După cât s'a putut afla, în urma răspunsului dat de Serbia Austriei, Rusia a propus Austriei ca să ia în considerație caracterul extrem de conciliant al răspunsului Serbiei și să accepte satisfacțiunile pe cari Serbia i-le dă în mai toate punctele din nota austriacă, rămânând ca cele două puncte la cari Serbia a dat un răspuns negativ, să fie supuse fie tribunalului dela Haga, fie unei conferințe europene.

Se afirmă de asemenea că s'ar fi lăsat a înțelege Austriei că Puterile Triplei Înțelegeri ar sustine ideia unei indemnizări în bani, ce ar trebui s'o dea Serbia Austriei pentru cheltuelile ce le-a făcut cu mobilizarea și cu acțiunea ei militară.

In laboratorul de analize chimice, microscopice și bacteriologice al Drului Aurel Dobrescu, medic de spital, specialist în boalele interne se efectuează: analize de urină, sânge, sucuri gastrice, scuipat, secrețiuni etc.

Consultațiuni: zilnic dela 11 — 3 oare d. a.

Brașov, Piața mare (Târgul-Cailor Nr. 4) Numărul telefonului 271. (5-15)

Proprietar: Tip. A. Mureșlanu: Branisce & Comp. Redactor responsabil: Ioan Brotea.

Ambulatoriu Dr. Albu specialist, în boale de femei, faceri și Cystoskopie. boale de beșică. Consult. Str. Porții Nr. 14 dela: 11-12 ore a. m. și 3-5 p. m. — Telefon 595. — (7-50)

TAILOR FOR GENTLEMEN

M. NEUMANN

CENTRALA: FURNIZORUL CURȚEI ȘI CAMEREI IMPERIALE REGALE

WIENA SUCURSALE: **BRAȘOV** BUDAPESTA

Mare Depozit de Haine pentru Bărbați, Băeți și Fetițe

** Toate în calitățile cele mai bună și croială elegantă, prețuri originale, fixe ** | | Cereți catalogul nostru ilustrat. **

Expert de croitorie încredințat de Minister
Tellmann Béla
 Pregătește în atelierul propriu **Haine de Domni** din stoffe moderne indigene.
 Confectionale de mantale englezești pentru dame și costumuri.
 42-50 Pentru studenți și orășeni prețuri moderate.
 Comandă din provincie se execută, fără a lua măsură cu garanție.

Cele mai frumoase și practice
CADOURI
 pentru logodnă, nunți și zile onomastice se găsesc la
Victor Puri
 BRAȘOV, Strada Costița de jos Nr. 2.
 Magazin de sticlărie, Porcelanuri și articole de menaj.

Specialitate de apă minerală.
Isvorul MATILD din Bodok
 este cel mai apreciat reprezentant al apelor minerale alcalice.
 Apă minerală de primul rang care amestecată cu vin este superioară celorlalte ape minerale.
 Beutura de predilecție a cercurilor celor mai înalte sociale
 care în urma conținutului și îngrijirii conștientoase și curate a isvorului, se preferă din partea medicilor apei minerale mondial renumite Gieshübler.
 Cel mai bun semn
 contra falsificărilor a apei minerale MATILD este limpezeala absolută până la cea din urmă picătură.
 Deposit principal a apei MATILD în Brașov la firma E. O. & L. THEIL, Strada gării Nr. 25. Telefon 364 se capătă în cele mai multe prăvălii cu ape minerale și în restaurantele mai de frunte.
 Cu toată stima
 Administrația isvorului, Iosef György, Șepsibodok (Ardeal).

Publicațiune.
 Terminul pentru înaintarea ofertelor pentru luarea în întreprindere a edificării școlii comerciale superioare gr. or. române din Brașov, se prelungește până la 28 Iulie v. 10 August n. 1914 la 5 oare p. m. Brașov, în 14/27 Iulie 1914.
 Eforia școlilor centrale gr. or. române din Brașov.
 Dr. Vasile Saftu, prezident.
 Romulus Dogariu, secretar.

COVOARE
 LINOLEUM
 PERDELE
 Pânzături, albituri de pat, se pot cumpăra cu prețul cel mai convenabil, în alegere mare, prețurile cel mai ieftine la
TELLMANN & SPEIL
 Târgul Grăului nr. 8.
 Îngrijim și așezarea de Linoeum cu lucrători experți
 Lucrările de Linoeum în Hotel Coroana sunt executate de firma de sus.

Antreprize de pompe funebre
E. TUTSEK.
 Brașov, Strada Porții Nr. 3.
 vis-à-vis de băcănă Steaua Roșie.
 Recomand Onor. public la cazuri de moarte stabilimentu meu cu toate cele necesare pentru înmormântări mai pompoase și mai simple cu prețuri ieftine.
 Depou de cosciuge de metal ce se pot închid hermetic, din prima fabrică din Viena.
 Fabricarea proprie a cosciugelor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn deștejar.
 Depou de cununi pentru monumente și plantici cu cu prețurile cele mai moderate.
 Reprezentantă de monumente de marmură, cară funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vânat pentru copii, precum și cioclii.
 Comandă întregi se execută prompt și ieftin, iau asupra-mi și transporturi de morți în străinătate.
 La cazuri de moarte a se adresa
E. Tutsek.
 Telefon interurb. 405.

Fondată 1893.
 Fabrici de postav, stoffe de modă și tricotaș.
Wilhelm Scherg & Cie.
 produc din lână curată, de calitate prima clasă,
 Stoffe de modă pentru bărbați de tot felu și pentru ori ce scop. Stoffe pentru costume de dame de o culoare și cu desen. Stoffe de uniforme pentru ofițeri și amplateol. Loden impreg-uabil pentru turiști. Postavuri pentru țărani și postavuri fine. Pieduri pentru călătorie. Coperte de pat, Cergă pentru trăsuri; pentru cal, Covoare și castorjachete.
 Esclusiv numai fabricate din fabricile noastre în Brașov Dârste și Timișul de jos.
 De multeori premiata cu cele mai mari prețuri.
 Magazinul de vânzare: Brașov
 Piața Franz Josef. 8-25

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei”,
 se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunar.
 Administr. „Gazetei Transilvaniei.”

Fraților!
 A sosit Capela din Bratei la
Suciu
 în grădina Restaurant Nr. 5
 unde găsim bere proaspătă vinuri și mâncări bune — pește de Olt, odăi de durmit, în toată seara muzică.

Anunțuri
 primește Administrațiunea
Gazetei Transilvaniei
 cu prețurile cele mai
MODERATE.

Nr. 1892/914
 2
 Publicație.
 Spitalu civil din Brașov predă aprovizionarea cu articoli de alimente, pe cale de oferte pe timpul din 1 Ianuarie 1914 până 31 Decembrie 1917.
 Spre acest scop se va ținea în 15 August la 1.00 ore a. c. o pertractare a ofertelor incurse.
 Cei interesați se provoacă ca ofertele provăzute cu timbru de una coroană conținând 200 cor. Vadium ni bani gata sau bărtii de valoare să le predea până în 15 August a. c. 9 ore a. m.
 Condițiile de mai de aproape se pot vedea la administrația Spitalului în fiecare zi în decursul oarelor oficioase.
 Brassó 21 Iulie 1914.
 Direcțiunea Spitalului
 1-2 **Dr. Branovaczky.**